

24. Sayımız hakkında

Dergimizin 2024 yılı temalarını günümüz insanının deneyimlemekte olduğu sosyo-kültürel, ekonomi-politik ve de teknolojik düzene /sisteme ilişkin irdeleyici olmak adına “Söylem ve Gerçeklik” ve “Toplumsal Bellek” olarak belirlemiştik. Bu çerçevede yılın ilk sayısında “Söylem ve Gerçeklik” temasıyla yayıma çıkmanın kıvancı büyük, bu sayıya emek veren değerli araştırmacılarımızın kültürel çalışmalar alanına sağladıkları katkıları sizlerle paylaşırken ülkemizde bu alandaki araştırmaların çoğalmasının önemini de tekrar yinelemek istiyoruz.

Bu sayımızda ‘*Ruth Wodak ve Söylem -Tarihsel Yaklaşım*’ başlığını taşıyan ilk makalemiz Gülistan Elmacıoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Ruth Wodak’ın eleştirel söylem çalışmalarının temelleri, yaklaşımının söylemsel stratejileri ve metodolojisi üzerinde bir inceleme gerçekleştirmiştir. Söylemsel pratiklerin art zamanlı değişimini inceleyen ‘Söylem Tarihsel Yaklaşım’, söylemsel pratiğin değişimini tarihsel ve sosyo-politik bağlamla ilişkilendirerek çözümlemektedir. Çalışma ülkemizde eleştirel söylem analizlerinde bu yaklaşımın daha çok tercih edilmesini sağlamak adına söz konusu analiz yöntemini temellendirme işlevini üstlenmiş görünmektedir. Bu amaçla özellikle dilin demokratik, eşit, adil ve özgürleştirici iletişimsel eylemi kurması için bu yaklaşımı eleştirel söylem analizlerinde kullanmanın taşıdığı önem vurgulanmaktadır.

‘*Teknoloji Kültürü ve Dijital Minimalizm: Z Kuşağı Üzerine Analiz*’ içerikli makale ise Esra Şahin ve Oya Morva tarafından kaleme alınmıştır. Çalışma, teknolojinin kuşatıcılığına karşı alternatif kullanım biçimlerinin varlığından hareketle ‘dijital minimalizm’ konusunu ele almıştır. Türkiye’de Z Kuşağının dijital minimalizme yönelme nedenleri, dijital teknolojiden yararlanma biçimleri üzerine bir sorgulama gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede kendini dijital minimalist olarak tanımlayan yirmi kişi ile derinlemesine görüşme tekniği üzerinden elde edilen veriler niteliksel içerik analizi yöntemine tabi tutulmuştur. Bu kuşak tarafından dijital minimalizmin teknolojinin var olan yaygın kullanım biçimine alternatif olarak değerlendirilip benimsendiğine ve bu amaçla kullanım pratiklerinin de geliştirilmiş olduğuna yönelik saptamalar alan çalışmaları açısından oldukça önem taşımaktadır.

‘*Instrumental Use of Corporate Social Responsibility and Capitalist Activism*’ içerikli makalemiz de E. Sahra Öztürk tarafından yazılmıştır. Sosyal sorumluluk olgusunun günümüz kapitalist sistemi içerisinde nasıl kavramsal dönüşüme uğrattığı üzerine bir sorgulama içeren çalışmada kavramın araçsal aklın bir icadı olarak ‘kurumsal sosyal sorumluluk’ kavramına nasıl dönüştürüldüğü ve sürdürülebilirliklerini sağlamak adına kuruluşlar tarafından kapitalist

sistem içerisinde nasıl ve ne şekilde uygulandığı üzerinde durulmuştur. Kurumsal sosyal sorumluluk kavramına eleştirel bakış açısı ‘kapitalist aktivizm’ kavramına dayalı kuramsal çerçevede ele alınmış, bu çerçevede kavramın araçsallaştırılma boyutları ortaya konulup, eleştirel politik ekonomi perspektifine, halkla ilişkiler ve işletme disiplinlerine katkı sağlamak hedeflenmiştir.

“Twitter’da Ekonomi Hakkında Paylaşılan Sahte İçerikler Üzerine Bir Araştırma” başlığını taşıyan Mehmet Sinan Tam, Serap Bereketoğlu ve Nazlı Şanlı tarafından yazılan makalemizde de Türkiye özelinde ekonomi hakkında milyonlarca kullanıcısı bulunan X/ Twitter’de yer alan dezenformasyon ve misenformasyon içerikli paylaşımlar ele alınmıştır. Bu platform kullanıcı sayısı bakımından bu türden araştırmalar için önemli bir meca niteliği taşımaktadır. Ekonomi ile ilgili sahte içeriklerin paylaşıldığı X’de ekonomi ile ilgili gündemlerde siyasetçiler ile akademisyen ve uzmanların sıklıkla referans alındığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda dezenformatik içeriklerle karşılaşan sosyal medya kullanıcılarının bu içerikleri teyit edebilecekleri merkezlerin taşıdığı önem vurgulanmıştır. Ayrıca bireylerin finansal okuryazarlık seviyesinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerisinde de bulunulmuştur.

‘Foucault’cu Bilgi, İktidar ve Özne İlişkisi Perspektifinden Gülün Adı Romanı Üzerine Bir Eleştirel Söylem Çözümlemesi’ konu başlıklı makalemiz ise Ayten Bengisu Cansever tarafından kaleme alınmıştır. Umberto Eco’nun “Gülün Adı” romanında sunulan bilgi-iktidar-özne ilişkisine odaklanılarak Foucault’cu bağlamda bir çözümleme gerçekleştirilmiştir. Çalışmada en önde gelen çıkarım Eco’nun teosentrik dünya görüşünden antroposentrik dünya görüşüne geçişte öznenin iktidar ve bilgiye olan ilişkisini, anlatısında yeniden kurgulayarak Aydınlanma sürecinin ilk adımlarını alegorik söylemlerle aktarması olarak belirlenmiştir. Çalışmada Foucauldian perspektiften bilgi, iktidar ve özne arasındaki karmaşık ilişki ‘Gülün Adı’ romanı aracılığıyla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

‘Sağlık Tüketicisinin İnşasında Söylem, Gerçeklik ve Yeni Medya’ içerikli çalışma da Esma Gültüvin Gür Omay tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada sağlık tüketicisinin inşasındaki yansımaları üzerinden yeni medya söylemlerin toplumsal gerçekliği oluşturmadaki etkisinin sondajı amaçlanmıştır. Günümüz ekonomi-politiğinin ne yazık ki tüketim kültürü sayesinde insana ait en önemli unsurlardan biri olan sağlığı pazarlanabilir bir nesneye dönüştürmesi sorgulanmıştır. En önemli saptaması insanın doğal biyolojik evrelerine göre olası değişimlerin hastalık olarak tanıtılması, hatta insan vücudunun bazı doğal işlevlerinin de hastalık olarak algılatılmaya çalışılmasıdır. Bu algının çıkar grupları tarafından korku kültürü çerçevesinde yaygınlaştırılmaya çalışılıyor olmasına da dikkat çekilmiştir. 21. Yüzyılda artık bir sağlık pazarı ile karşı karşıya kaldığımızı, çevre sağlığı ile ilgili sorunların da bu pazar ekonomisi

güdümünde örtülü hale getirildiği, özellikle yeni medyanın da bu söylemsel pratikte sorumluluk payının büyük olduğu tartışmaya açılmıştır.

‘Söylem ve Gerçeklik’ ana temamız üzerine söyleşi ise Onur Çoşkun tarafından Prof. Dr. Süleyman İrvan ile gerçekleştirilmiştir. Söyleşide ülkemizde İletişim Bilimlerinde yer alan gazetecilik, halkla ilişkiler, reklamcılık, kişilerarası iletişim, kültürlerarası iletişim, sinema, radyo, televizyon gibi alanların özerkliklerini ilan etmiş olmalarından dolayı aralarındaki etkileşimin oldukça kısıtlanmış olduğu saptaması üzerinden bir gerçekliğe vurgu yapılmış, oysa iletişimin farklı disiplinlerle iş birliği içinde olması, ortak çalışmalar yapması gerektiği savunulmuştur. Özellikle habercilikle ilgili söylem pratikleri üzerinden yürütülen söyleşide hukuksal boyutun önemi üzerinde durulmuş, özellikle internet hukukunun düzenlenmesine de ayrıca vurgu yapılmıştır. Gerçek sorunlara temas eden çözümlere ihtiyaç olduğunun, bugün dünya çapında sekiz yüz iki haber kaynağının yapay zekâya güvenilmez haber içerikleri üretmesinin ne denli büyük bir sorun yarattığının, dolayısıyla gerçek hukuki düzenlemelere ne kadar gereksinim duyulduğunun anlaşılmasının önemi ifade edilmek istenmiştir.

‘Cultural studies as a hidden discipline’ içeriğinde Paul McEwan tarafından yazılan *International Journal of Cultural Studies* dergisinde yayımlanan makale de Elif Kahraman tarafından Türkçe’ye kazandırılmıştır. Makalede kültürel çalışmalarda disiplinlerlik konusu eğitim alanı çerçevesinde ele alınarak incelenmiş, bir eğitim uygulaması olarak kültürel çalışmaların çok az kamusal profile sahip olduğu, dolayısıyla gizli bir disiplin niteliği taşıdığı üzerinden bir sorgulama gerçekleştirilmiştir. Oysa ki, kültürel çalışmalar açıklık, demokrasi ve ilerici siyasete dayandığını iddia eden bir disiplindir. Bunun için, kültürel çalışmaların daha görünür olması gerektiği, bu amaçla kurumsal disiplinlerliğin donanımlarından daha fazlasını üstlenmesinin önemi üzerinde durulmuştur. Makale boyunca bu savları ispat etmeye yönelik bir tartışma yürütülmüştür.

Peter Berger ve Thomas Luckmann’ın ‘*Gerçekliğin Sosyal İnşası Bir Bilgi Sosyolojisi İncelemesi / The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*’ adlı kitabı ise Hakan Nişancı tarafından eleştirel okumaya tabi tutulmuştur. İki yazarın da en tanınan bu yapıtında ‘Bilginin Gündelik Hayattaki Temelleri’, ‘Nesnel/Objektif Gerçeklik Olarak Toplum’, ‘Öznel/Sübjektif Gerçeklik Olarak Toplum’ başlıklarını taşıyan bölümlerde fenomenolojik alana, bilgi sosyolojisinin ve sosyal psikolojinin sorunlarına yönelik sorgulamalarda bulunulmuştur. Hakan Nişancı incelemesine can alıcı diye haklı nitelemede bulunduğu Berger ve Luckmann’ın şu sorusu ile son vermiştir: “*İnsan, sosyal dünyanın - nasıl nesnelleşmiş olursa olsun - insanlar tarafından yaratıldığının ve bu yüzden yine onlar tarafından yeniden yaratılabileceğinin henüz farkında mıdır, değil midir?*”

Bu içeriklerle 24. sayımıza değerli katkılarından dolayı tüm yazarlarımıza en içten teşekkürlerimizi iletirken, toplumsal barış odaklı düzen kavramının imgesel yolculuğunda daha iyi yol alabilmek adına kültürel çalışmalardan fazlaca yararlanabilme ümidiyle sizlere de keyifli okumalar diliyoruz..

Saygılarımızla,

Editöryal Kurul

About Our 24th Issue

We have determined the themes of our journal for 2024 as Discourse and Reality and Social Memory in order to analyze the sociocultural, political economic, and technological order and system that people are experiencing currently. In this context, we are proud to publish the first issue of the year under the theme of Discourse and Reality. While sharing with you the contributions of our valuable researchers to this issue in the field of cultural studies, we would like to reiterate the importance of increasing research in this field in Türkiye.

Our first article in this issue is titled “Ruth Wodak and the Discourse-Historical Approach” and was written by Gülistan Elmacıoğlu. Elmacıoğlu conducted an examination of the foundations of Ruth Wodak’s critical discourse studies, including the discursive strategies and methodology of Wodak’s approach. The Discourse Historical Approach examines the diachronic change of discursive practices and analyzes these changes by associating them within the historical and sociopolitical contexts. The study appears to have undertaken the function of grounding the analytical method in question to ensure that this approach is more preferred in critical discourse analyses in Türkiye. For this purpose, the article emphasizes the importance of using this approach in critical discourse analysis, especially with regard to language in order to establish democratic, equal, fair, and liberating communicative action.

The next article is titled “Technology Culture and Digital Minimalism: Analysis on Generation Z” and was written by Esra Şahin and Oya Morva. The study addressed the issue of digital minimalism based on the presence of alternative forms of use against the siege of technology. They conducted an inquiry into the reasons why Generation Z in Türkiye has turned to digital minimalism and how they benefit from digital technology. In this context, the data obtained through the in-depth interview technique from 20 people who define themselves as digital minimalists were subjected to the qualitative content analysis method. The findings that this generation considers and has adopted digital minimalism as an alternative to the existing widespread use of technology and that usage practices have been developed for this purpose are particularly important in terms of field studies.

Our third article titled “Instrumental Use of Corporate Social Responsibility and Capitalist Activism” was written by E. Sahra Öztürk. The study includes an inquiry into how the phenomenon of social responsibility has been conceptually transformed within today’s capitalist system and focuses on how this has been transformed into the concept of corporate social responsibility as an invention of the instrumental mind, as well as how and in what way organizations implement it within the capitalist system in order to ensure their

sustainability. The article discusses a critical perspective on the concept of corporate social responsibility within a theoretical framework based on the concept of capitalist activism to reveal its dimensions of instrumentalization with the aim of contributing to the critical political economy perspective as well as to public relations and business disciplines.

Our fourth article titled “A Research on Fake Content Shared About the Economy on Twitter” and written by Mehmet Sinan Tam, Serap Bereketoğlu, and Nazlı Şanlı, discusses the disinformation and misinformation content posts about the Turkish economy on X/Twitter, which has millions of users in the country. This platform is an important channel for such research in terms of the number of users. The article has been determined that posts on X that share fake content about the economy frequently reference politicians, academicians, and experts with regard to economic agendas. As a result, the research emphasizes the importance of centers being available where social media users who encounter disinformation can confirm such content. The article also suggests that studies be conducted to increase individuals’ financial literacy levels.

Our fifth article titled “A Critical Discourse Analysis on the Novel *the Name of the Rose* from the Perspective of the Foucauldian Knowledge, Power, and Subject Relationship” was written by Ayten Bengisu Cansever. An analysis was conducted in the Foucauldian context by focusing on the knowledge-power-subject relationship presented in Umberto Eco’s novel *The Name of the Rose*. The study’s most prominent conclusion is that Eco had reconstructed the subject’s relationship with power and knowledge in his narrative in the transition from the theocentric world view to the anthropocentric world view and used allegorical discourses to convey the first steps of the Enlightenment process. The study is an attempt to reveal the complex relationship among knowledge, power, and subject from the Foucauldian perspective through the novel *The Name of the Rose*.

The study titled “Discourse, Reality, and New Media in the Construction of the Health Consumer” was conducted by Esmâ Gültüvin Gür Omay. The study aims to investigate the impact new media discourses have on creating social reality through their reflections on the construction of the health consumer. The article questions the unfortunate political economic transformation of health, one of the most essential elements of human beings, into a marketable object as a result of consumption culture. The study’s most important observation is how possible changes in accordance with humans’ natural biological stages are presented as diseases and how the attempt is even made to perceive some natural functions of the human body as diseases. The study also points out how interest groups are trying to spread this perception within the framework of the culture of fear and presents the arguments that we in the 21st century are now faced with a health market, that environmental health-related

problems have been made covert under the guidance of this market economy, and that new media in particular is largely responsible for this discursive practice.

Onur Çoşkun held the interview on our issue's main theme of Discourse and Reality with Prof. Dr. Süleyman İrvan. The interview emphasized a reality through the determination that the interaction among such fields of communication sciences in Türkiye as journalism, public relations, advertising, interpersonal communication, intercultural communication, cinema, radio, and television is quite restricted due to the fact that they have declared their autonomy. The interview put forth the argument that the field communication should cooperate with different disciplines and conduct common studies. The importance of the legal dimension was emphasized in the interview, which was conducted in particular on journalism-related discourse practices, with special emphasis placed on the Law on the Regulation of the Internet. The interview stated the importance of understanding a need for solutions that touch on real problems, of understanding how big a problem having 802 news sources around the world use artificial intelligence to produce unreliable news content is, and thus of understanding how much legal regulations are needed.

The article titled "Cultural Studies as a Hidden Discipline" and written by Paul McEwan had previously been published in the International Journal of Cultural Studies and has been translated here into Turkish by Elif Kahraman. The article examines the issue of disciplinarity in cultural studies within the framework of the field of education and inquires about the issue on the basis that cultural studies as an educational practice have a truly small public profile and therefore also have the nature of a secret discipline. However, cultural studies are a discipline that claims to be based on openness, democracy, and progressive politics. For this reason, the article emphasizes that cultural studies should be more visible and for this purpose should undertake more than the tools of institutional disciplinarity. The article carries on a discussion throughout to prove these claims.

The book titled *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge* by Peter Berger and Thomas Luckmann has been subjected to a critical reading by Hakan Nişancı. In this most well-known work of Berger and Luckmann, the chapters titled "Fundamentals of Knowledge in Daily Life", "Society as Objective Reality", and "Society as Subjective Reality" question the phenomenological field and the problems of the sociology of knowledge and social psychology. Hakan Nişancı ended his review with the following question from Berger and Luckmann, which he aptly described as crucial: "Is man aware or not yet that the social world - no matter how objectified it is - was created by people and therefore can be recreated by them?"

While we express our sincere gratitude to all our writers for their valuable contributions through these contents to our 24th issue, we wish you pleasant reading and hope to benefit from cultural studies to make better progress on the imaginary journey of the concept of social peace-oriented order.

Regards,

The Editorial Board